

zejména jako autor varhanní, jeho skladby jsou označovány jako nejpřínosnější od dob F. Mendelssohna; obsahují šťastné spojení moderní romantické duše s mistrovským kontrapunktem a důstojným stylem královského nástroje. Tyto atributy plně obsahuje také jeho vokální tvorba, ostatně Kyrie a Gloria z dvojsborové mše s podtitulem Cantus Missae jsou jedinečnou ukázkou znalosti hudby vrcholné renesance, což v 19. století zdaleka nebylo běžné ani u profesionálních hudebníků.

První půlku našeho koncertu uzavře moteto O magnum mysterium jednoho z nejpoblárnějších hudebních skladatelů současnosti. Perličkou je, že Američan **Morten Johannes Lauridsen** (pocházející z pacifického severozápadu) pracoval před započítím studia kompozice jako hasič lesních požárů – jeho pozorovatelnou byla opuštěná věž poblíž hory svaté Heleny. Skladbu později vystudoval na univerzitě v Jižní Karolině, kde později také začal stejný obor vyučovat. V letech 1994-2001 byl rezidentním skladatelem Los Angeles Master Chorale a v roce 2007 obdržel od prezidenta USA v Bílém domě Národní medaili za zásluhy v oboru umění. Je nositelem čestných doktorátů na mnoha univerzitách (včetně Oklahoma State University, Westminster and King's College, University of Aberdeen ad.). Jeho skladby byly nahrány na více než 200 CD, z nichž pět bylo nominováno na cenu Grammy (včetně skladby O Magnum mysterium v interpretaci souboru Tiffany Consort). V současné době dělí Lauridsen svůj čas mezi Los Angeles a svou letní chatku na ostrově u severního pobřeží státu Washington.

Český skladatel a houslista **Josef Suk** (starší) je veřejnosti znám také jako žák a zeť Antonína Dvořáka; v letech 1885-1892 studoval na Pražské konzervatoři hru na housle a skladbu. Společně se třemi spolužáky z konzervatoře založil roku 1892 slavné České kvarteto, které uměleckou úroveň a mezinárodními úspěchy dosáhl světového významu a jehož vznik byl v české komorní interpretaci historickým mezníkem. V roce 1898 se oženil s Dvořákovou dcerou Otilií, v roce 1901 se jim narodil syn Josef, ale Otilie již čtyři roky poté (rok po svém otci) zemřela na následky vrozené srdeční vady. Tato událost zásadně ovlivnila Sukovu tvorbu. Od roku 1922 byl na pražské konzervatoři profesorem mistrovské třídy skladby, čtyřikrát byl zvolen rektorem ústavu. K jeho žákům patřili mj. Jaroslav Ježek, Klement Slavický nebo Pavel Bořkovec a jeden rok (před odchodem do Francie) Bohuslav Martinů. Josefu Sukovi se dostalo nemalých poct včetně čestného doktorátu filosofie, který mu udělila Masarykova univerzita v Brně. V době, kdy se ještě na Olympijských hrách rozdávaly medaile za umělecká díla, obdržel v roce 1932 v Los Angeles stříbrnou medaili za svůj sokolský pochod V nový život. Sukovo dílo není rozsáhlé (pouhých 37 opusových čísel), ale má jedinečné rysy. Mše B-dur, kterou uslyšíte dnes, je dílem skladatelova mládí, první verze pochází z roku 1888, kdy Sukovi bylo pouhých čtrnáct let. Později došla několika úprav, včetně přikomponování části Credo, které bylo vynuceno absencí několika veršů pevně stanoveného liturgického textu. Autorem této nové části je Sukův žák Julius Kalaš, nicméně dnes uslyšíte původní verzi, která obsahuje několik pozoruhodných textových anomálií, např. celá mše nekončí obvyklým textem „Dona nobis pacem“ nýbrž poněkud extravagantní kompilací slov z předchozích částí „Benedictus, Agnus Dei, Hosanna!“. Josef Suk svou mši připsal „Památce rodičů“, v upomínku na jeho rodiště je dodnes nazývána „Křečovická“.

Milí posluchači, přejeme Vám krásný večer, klidný zbytek Adventu a pokojné Vánoce.

Za VUS UK

Jakub Zicha

www.vus-uk.cz

S Vysokoškolským uměleckým souborem Univerzity Karlovy spolupracují:

Unie
českých pěveckých sborů

Vysokoškolský umělecký soubor
Univerzity Karlovy v Praze

Vánoční koncert

18. prosince 2012 v 19:30

kostel sv. Šimona a Judy, Dušní ul., Praha 1

Program:

Jacob Handl-Gallus (1551-1595): O magnum mysterium á 8

Jan Pieterszoon Sweelinck (1562-1621): Hodie Christus natus est á 5

Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525-1594): Hodie Christus natus est á 8

Joseph Gabriel Rheinberger (1839-1901): Missa in Es, op. 109 (výběr)

*Kyrie
Gloria*

Morten Johannes Lauridsen (*1943): O magnum mysterium

~ přestávka ~

Josef Suk (1874-1935): Mše B-dur „Křečovická“

*Kyrie
Gloria
Credo
Sanctus
Benedictus
Agnus Dei*

Účinkují:

Jana Bínová Koucká – soprán

Jana Tuková – alt

Ondřej Socha – tenor

Jan Morávek – bas

Vladimír Jelínek – varhany

Komorní ansámbl mladých Praha (uměl. ved. Chuhei Iwasaki)

Vysokoškolský umělecký soubor UK (uměl. ved. Jakub Zicha)

řídí **Jakub Zicha**

Milí posluchači,

srdečně Vás vítáme na Vánočním koncertu Vysokoškolského uměleckého souboru. Během dnešního večera uslyšíte několik vánočních textů ve zpracování různých autorů, provedeme Vás hudbou renesanční i romantickou, nahlédneme do kuchyně autorů 20. století, procestujeme Itálii, Benelux, Německo i Spojené státy americké, abychom nakonec spočinuli v malebné středověké vesničce poblíž Benešova (kde se mimojiné natáčela populární komedie Jiřího Menzela „Vesničko má, středisková“), v Křečovicích. Na úvod se ale vraťme o několik staletí zpět.

Jacob Handl-Gallus (vl. jm. Petelin) se narodil na území dnešního Slovinska. U nás působil nejprve od roku 1580 jako kapelník olomouckého biskupa a od roku 1585 pak v Praze, která v té době byla sídelním městem císaře Rudolfa II. V roce 1586 se stal varhaníkem a regenschorim v kostele sv. Jana na Zábradlí na Starém Městě Pražském. Tuto funkci zastával až do své smrti. Z jeho odkazu je třeba zmínit především „Opus musicum“, sbírku 374 motet pro všechny svátky církevního roku, z hudby světské pak 2 sbírky madrigálů (Harmonia Morales a Moralia), které představují jeden z vrcholů světské hudby z období vokální polyfonie. Spojují se zde renesanční praktiky s prvky již nadcházejícího ranného baroka. Jeho tvorba duchovní, ze které vybíráme dnes, však plně setrvává ještě na půdě hudebního myšlení renesanční epochy; použití vícesborové techniky (O magnum mysterium) zde ukazuje na vlivy slavné benátské školy.

Jako dědic franko-vlámské renesanční polyfonní kultury bývá označován **Jan Pieterszoon Sweelinck**, rovněž jeden z autorů, kteří stáli u zrodu a rozvoje nového hudebního stylu na počátku 17. století - baroka. Pocházel z Amsterdamu, studoval pravděpodobně u významného italského skladatele a teoretika G. Zarlina (1517-1590) v Benátkách. Zarlino byl prvním teoretikem, který upozornil na důležitost akordu - dosud byly trojzvuky chápány jen jako spojení dvou intervalů – a uvědomil si zásadní rozdílnost durového a mollového trojzvuku (*Istituzioni harmoniche* - 1558). Jako sám skladatel i Sweelinckovo dílo stojí na přelomu dvou epoch. Nejvýznamnější z jeho tvůrčího odkazu jsou skladby varhanní (toccaty, fantazie, ricercary a chorálové a písňové variace ovlivněné anglickou tradicí), které můžeme již směle počítat k tvorbě barokní; jsou jedním z nejranějších projevů emancipace instrumentální polyfonie a samostatného vývoje fugové techniky v Evropě. Naproti tomu Sweelinckova tvorba vokální patří jednoznačně ještě do rámce renesanční polyfonie. Z jeho díla jsme pro dnešní večer vybrali moteto Hodie Christus natus est, které Vám nabízíme v novince – provedení komorního sboru.

Vrcholným představitelem období vokální polyfonie (tedy renesance) byl dozajista **Giovanni Pierluigi da Palestrina**. Po ukončení studií působil jako varhaník v rodném městě. Pravděpodobně roku 1546 přišel do Říma, kde dosáhl světové proslulosti. Působil zde v několika chrámech (mj. Lateránská bazilika nebo S. Maria Maggiore). V roce 1577 byl papežem Řehořem XIII. pověřen reformovat gregoriánský chorál podle pravidel Tridentského concilu. Rozsah jeho díla je obrovský, složil 158 mší, přes 300 motet a offertorií, komponoval ale i madrigaly. Ve své tvorbě spojil hudební myšlenky, které byly populární v Římě, s tzv. nizozemskou hudební školou a tím vytvořil styl, který se nazývá po něm palestrinovský. Jeho skladby prosluly klidem a vyvážeností. To z nich i díky přízpusobením rytmu latině udělalo vzor katolické chrámové hudby na dlouhou dobu. Jeho skladbou Hodie Christus natus est se vracíme do oblastí vícesborové techniky, která je navíc zpestřena použitím komorního obsazení v prvním, technicky náročném sboru.

Životní data **Josefa Gabriela Rheinbergera** nás přenášejí do etapy hudebního romantismu. Dokonalý vrstevník našeho Antonína Dvořáka (1841-1904), se narodil jako syn pokladníka lichtenštejnského prince. Svůj hudební talent projevoval již velmi záhy – v pouhých sedmi letech se stal varhaníkem ve farním kostele ve Vaduzu a jen o rok později měly premiéru jeho první skladební pokusy. Vystudoval konzervatoř v Mnichově a později zde působil jako profesor klavírní hry a kompozice. Jeho skladby nesou stopy vlivu současníků, např. Johanessa Brahmsa, ale i skladatelů starších období (F. Schubert, J. S. Bach). Byl velmi plodným autorem, napsal 12 mší, kantáty Requiem a Stabat Mater, několik oper, symfonií, komorních a sborových skladeb. Dnes je uznávan